

RĂSPUNSURI ALE GRUPULUI DE LUCRU
ÎN URMA FAZEI DE CONSULTARE
A PROIECTULUI DE NORME PENTRU SESIUNILE DE FINANȚARE A OFERTELOR
CULTURALE ȘI PROIECTELOR EDITORIALE DIN TIMBRUL ARHITECTURII

Dragi colegi,

Mulțumesc în numele întregului GdL *Concursuri-Parteneriate* tuturor celor care au avut bunăvoința să răspundă *Proiectului de Norme* privind sesiunile de finanțare a proiectelor culturale din timbru, au pus întrebări, au făcut observații și au dat idei pentru ca aceste norme să fie cât mai deschise, dar și cât mai atent aplicate specificul profesiei, la vizibilitatea căreia aceste proiecte sunt menite să contribuie.

Toate observațiile, de diferite naturi și grade de detaliere, de la principii la chestiuni de redactare, ne-au ajutat să avansăm în redactarea finală. Ne-am pus noi întrebări, le-am discutat în CD (25.01.2016) și în întâlnirile GdL (19.01.2015), am cumpănit diferitele aspecte puse în discuție și am făcut, după caz, modificări și adăugiri în consecință.

Răspundem mai jos observațiilor făcute, încercând să le sistematizăm pe diferite categorii de probleme ridicate:

CHESTIUNEA DEFINIȚIILOR
SENSUL ȘI DESTINAȚIA ACESTOR NORME
PROBLEMA COFINANȚĂRII OBLIGATORII
PROBLEMA ANUALELOR
NOUTATEA CELOR 6 PAGINI LA ALEGERE.
CHESTIUNEA CRITERIILOR
SENSUL ȘI DESTINAȚIA PROIECTELOR CULTURALE
CONFUZIA PRIVIND "MODELUL AFCN"
STRATEGIA ȘI POLITICA CULTURALĂ A OAR
DIVERSE CHESTIUNI DE DETALIU

DESPRE CHESTIUNEA DEFINIȚIILOR:

Deși este o chestiune formală, încep cu această observație pentru că se referă la Articolul 1/definiții.

S-a criticat faptul că proiectul nostru propunea ca denumirea de *proiect cultural* să se aplice generic pentru toate tipurile de acțiuni listate (program, proiect, acțiune, cuprinzând și anualele), ceea ce a fost considerat incorect în logica exprimării (M. Lotreanu, A. F. Ionașiu)

Simplificarea noastră avea ca scop doar simplificarea textului, fără să producă confuzii, atât timp cât lucrurile erau explicate dintru început, iar diferența dintre program cultural, proiect și acțiune este, în realitate, nerelevantă pentru scopul acestor norme. Dar logica formală are desigur exigențele ei și trebuie aplicată strict în cazul unor acte normative.

(În apărarea noastră "academică", procedeul este acceptabil în literatura umanistă; amintesc doar cartea lui Matei Călinescu, *Cele cinci fețe ale modernității*, din care una este chiar modernitatea)

Pentru a fi riguroși și preveni orice posibile confuzii, am rezolvat această problemă preluând terminologia din OG nr. 51/1998.

Ca urmare, proiectul se numește *Norme metodologice privind finanțarea de oferte culturale și proiecte editoriale din timbrul arhitecturii*.

Articolul 1 se reformulează astfel, ceea ce devine mai clar:

Art. 1 (definiții)

(1) Ordinul Arhitecților din România organizează sesiuni de finanțare din timbrul de arhitectură pentru oferte culturale și proiecte editoriale.

(2) În prezentele norme termenul *ofertă culturală* desemnează propunerea de producere sau exploatare a unui bun cultural, elaborată de solicitant sub una dintre următoarele forme:

Motivație: credem că e bine ca denumirile să respecte prevederile în vigoare (OG 51/1998) adaptate specificului domeniului arhitecturii.

- a) Program cultural: un ansamblu de proiecte culturale sau un ansamblu de proiecte și acțiuni culturale, anual sau multianual încadrat unei teme și în urma căruia rezultă unul sau mai multe bunuri culturale.
- b) Proiect cultural: o sumă de activități specifice într-un domeniu cultural sau o sumă de acțiuni culturale structurate unitar în urma căruia rezultă un bun cultural.
- c) Anuala de arhitectură: desemnează un program cultural periodic al filialelor teritoriale de promovare a arhitecturii de calitate printr-o expoziție-concurs cu acordare de premii, precum și printr-o serie de evenimente menite să promoveze și/sau să problematizeze imaginea profesiei în societate.
- d) În cazul în care programele prevăzute la lit. c) nu se pot organiza anual, filialele teritoriale pot iniția și organiza astfel de programe culturale la intervale de timp mai mari: bienale, trienale.
- e) Programele periodice specifice ale filialelor de la punctele c și d vor fi numite *programe de tip anuală de arhitectură*.
- f) Acțiune culturală: prezentarea publică a rezultatului unei/unor activități în urma căreia rezultă un bun cultural de tip eveniment.
- g) Itinerarea de expoziții desemnează o acțiune culturală, sau o serie de acțiuni culturale, tip eveniment, prin care se prezintă bunuri culturale deja existente.

Odată astfel clarificat acest aspect definitoriu, nu vom mai insista asupra altor chestiuni formale (asupra unora vom reveni pe parcurs), ci ne vom concentra asupra conținutului acestor norme care au rolul de a conduce la buna desfășurare a unui proces de evaluare și selecție pentru finanțarea diverselor tipuri de activități care se înscriu în termenul de "ofertă culturală".

str. Pictor Arthur Verona,
nr. 19, 010312 București,
Romania

T: + 40 (0) 21 317 26 34
F: + 40 (0) 21 317 26 35
E: office.oar@gmail.com

DESPRE DESTINAȚIA ACESTOR NORME

În urma observațiilor făcute cu acuitate de colegii A. F. Ionașiu, G. Mircea, M. Lotreanu privind tipurile de finanțări din timbru, ne-am dat seama de o chestiune esențială:

Acest proiect de norme are ca scop exclusiv buna funcționare a sesiunilor de "finanțare a proiectelor / ofertelor culturale"; el nu este menit să reglementeze

folosirea întregii sume colectate din timbru.

Confuzia noastră a tuturor – de care ne-am lămurit din discuțiile pe urma observațiilor – venea din anumite prevederi ale vechilor norme, întocmite în 2008, la începutul acestui tip de activitate a OAR, când lucrurile nu erau încă lămurite pe categorii mai clare, ca astăzi, iar complexitatea era mai redusă.

Aceasta ne-a ajutat mult în simplificarea redactării ultime, **scoțând din discuție alte categorii de folosire a timbrului** (proiecte prioritare, premii, burse, muzeu etc), pentru care se vor întocmi reglementări separate.

Mulțumim colegului Adrian Ionașiu pentru schița de regulament pentru acordarea de premii; sperăm să accepte o întâlnire cu GdL ca să le discutăm împreună după ce terminăm etapa de moment.

Îi mulțumim, de altfel, colegului Ionașiu și pentru atenția și limpezimea cu care ne-a făcut observațiile, însoțite de motivații solide, care ne-au ajutat foarte mult în (re)punerea în discuție a problemelor sesizate, chiar dacă nu am preluat sugestiile de detaliu pentru noul draft de proiect.

Primele pe listă sunt însă proiectele prioritare, pentru care au avut deja loc discuții pregătitoare, și care vor urma aceeași procedură de transparență.

DESPRE COFINANȚAREA OBLIGATORIE

În proiect a fost prevăzută obligația cofinanțării, ceea ce constituie o noutate față de normele anterioare.

În fapt, este o noutate relativă, pentru că și în formula anterioară, finanțarea era acordată în proporții diferite, deci mare parte din solicitanți erau obligați să caute cofinanțări (de la 10% până la 70%).

De exemplu, în 2015 finanțările s-au acordat astfel: din 45 de oferte culturale venite prin filiale, 15 au primit integral, iar 7 parțial, iar pentru societatea civilă, din 41 oferte, 1 a primit integral și 20 parțial.

Această chestiune trebuie însă pusă în relație cu faptul că noile norme propun acordarea finanțării pentru întreaga sumă solicitată (sau cu foarte mici rețușuri financiare, a se vedea Capitolul IV. *Procedura de evaluare și acordarea a finanțării*).

Poziția OAR, reflectată în acest proiect de norme, corespunde ideii afirmate în motivațiile trimise împreună cu proiectul de norme, anume că OAR vrea să finanțeze proiecte cât mai mature, responsabile și convingătoare din toate punctele de vedere.

După 8 sesiuni de finanțări OAR, 7 sesiuni UAR și 14 sesiuni AFCN, nu credem că mai e cazul "să bricolăm" și să acordăm finanțări "la cantitate", ci "după calitate".

Societatea civilă și arhitecții care doresc să se implice în acest tip de activități au deja o experiență în acest sens, au cum să se documenteze și au învățat să obțină surse de cofinanțare (exemplele sunt multiple).

În urma rediscutării acestui principiu, menținem această prevedere la cota de participare de minimum **10% pentru orice fel de proiecte**, menționând că acest principiu (al cointeresării și coparticipării) este astăzi generalizat pentru orice fel de finanțare națională și europeană (în afară de burse).

str. Pictor Arthur Verona,
nr. 19, 010312 București,
Romania

T: + 40 (0) 21 317 26 34
F: + 40 (0) 21 317 26 35
E: office.oar@gmail.com

De exemplu, la UAR este de 15% (existența unor alte surse de finanțare, în afara celor proprii și a acelor solicitate UAR care să acopere cel puțin 15% din totalul cheltuielilor eligibile); la AFCN e de 10%.

În proiectul nostru, această cofinanțare (după cum reiese clar și din Anexa Buget) poate fi acoperită din venituri proprii (cheltuieli de funcționare și/sau drepturi de autor) și/sau externe.

Observațiile primite se bazează în mod special pe argumentul că efortul de a găsi cofinanțare este prea mare și nu există efectiv în filiale pentru această activitate (Filiala Brașov-Covasna-Harghita; Filiala Timiș).

În răspuns, semnalăm că găsirea cofinanțării intră în atribuțiile echipei de proiect și care se bugetează (a se vedea categoriile 1 și 2 din anexa Buget), nu a filialei, al cărei rol este acela de a gira proiectul și a derula fondurile. În plus, există pe piața actuală mulți doritori să-și facă reclamă prin intermediul arhitecturii.

De altfel, efortul nici nu este atât de mare; vă rugăm să puneți lucrurile în termenii realității.

De exemplu, sumele cele mai mari (acordate pentru Anuale) de-a lungul timpului au fost de max. 350.000; acel 10% = 35.000 lei, din care o bună parte sunt din resurse proprii, nu se poate să nu fie destul de ușor de acoperit în condițiile unui eveniment atât de complex și de răsunător (de 350.000 lei).

Pentru majoritatea proiectelor, în jur de 10.000-20.000, e vorba de 1.000-2.000 lei, ceea ce, din întrebările adresate către membri ai societății civile, a reieșit a fi posibil. Mai menționăm și că, ani de-a rândul, Anualele și alte proiecte complexe mai costisitoare au fost finanțate cu mai puțin de 100%, chiar și numai cu 30% din valoarea cerută (vă rugăm să consultați listele finanțărilor anterioare). Totuși, anualele respective s-au ținut. Ne putem întreba cum? S-a mai redus probabil și din complexitate, dar s-au obținut și cofinanțări.

DESPRE PROBLEMA ANUALELOR

Problema Anualelor (numite în prezentul proiect *programe de tip anuală de arhitectură*) a fost, pe bună dreptate, chestiunea cea mai intens și articulată discutată în observațiile primite (Filiala Brașov-Covasna-Harghita, Filiala Timiș).

De altfel, chestiunea anualelor (cerere de finanțare, criterii) a fost și partea cea mai puțin definitivată a proiectului de norme. Este și cea mai dificilă, pentru că anualele nu au avut parte până acum de o metodologie specifică și intrau "în aceeași oală" cu toate proiectele culturale, deși anualele sunt proiecte specifice și de mare importanță pentru arhitecți și OAR.

Este prima oară că se propun norme pentru evaluarea și finanțarea lor, deși acest lucru s-a cerut în repetate rânduri, atât în CN-uri cât și în rapoartele comisiilor.

Trebuie să mărturisim că, în proiectul supus discuției, noi am "supralicitat" puțin chestiunea: am lăsat multe aspecte în suspensie, așteptând observații cât mai articulate și argumentate care să ne ajute. Ceea ce așa s-a și întâmplat. Ne cerem scuze pentru acest subterfugiu, dar ne-a canalizat discuțiile ulterioare și ne-a ajutat să închegăm o idee mai coerentă (sperăm), pe care am transpus-o în noul proiect atașat.

Subterfugiul a fost, de altfel, observat de colegii Filialei Timiș, care chiar au menționat că "părea că există o idee despre anuale", dar care nu se reflecta clar în cerere și în criterii.

Rezum ideile de bază închegate după observații și care sperăm că se citesc acum din neutralitatea specifică unor norme:

1/ Anualele, ca tip specific de proiect complex/program cultural, intră în enumerarea *ofertelor culturale*, definite ca *program cultural periodic al filialelor teritoriale*

de promovare a arhitecturii de calitate printr-o expoziție-concurs cu acordare de premii, precum și printr-o serie de evenimente menite să promoveze și/sau să problematizeze imaginea profesiei în societate.

Sub denumirea generică *de programe de tip anuală* sunt cuprinse și bienale, trienale etc.

2/ Programele tip anuală de arhitectură constituie un important mijloc de realizare a scopului OAR de promovare a arhitecturii de calitate în România, precum și de creștere a vizibilității și credibilității profesiei de arhitect în societate.

Acest lucru se știe și nu trebuie repetat ca atare în astfel de norme. Se reflectă însă în spiritul lor.

Indiferent că se organizează anual, bienal sau trienal, aceste programe trebuie să fie un eveniment reper, manifestarea principală de arhitectură dintr-un teritoriu, cu o miză extrem de importantă și pentru public.

4/ De aceea, prin formula de cerere și prin criteriile specifice, sunt încurajate manifestările cât mai semnificative, care cumulează un număr cât mai mare de lucrări de calitate, angrenează un număr cât mai mare de arhitecți și personalități din domenii conexe și care se adresează unui public cât mai numeros și divers.

Misiunea unui asemenea program se poate sintetiza după cum urmează: *cât mai multă arhitectură de calitate și mai mulți arhitecți, văzuți în cât mai multe locuri și de cât mai mulți oameni.*

Prin aceasta, sperăm să încurajăm și cooperarea regională dintre filiale pentru organizarea unor astfel de evenimente, întărirea autorității profesiunii în teritoriu și schimburile de experiență la acest nivel.

5/ Se compun din:

Componentele obligatorii care definesc un asemenea program, presupunând:

- Expoziția-concurs cu premii: care pleacă de la condițiile de colectare a lucrărilor din teritoriu și se reflectă în exigența care se impune preselecției, modului de expunere, jurizării și premierii lucrărilor valoroase;
- Formele de întâlnire/dezbatere cu publicul (loc, gala de premiere, difuzare etc.);
- Eventualul catalog/broșura/DVD-ul etc. expoziției și forma de adresare și difuzare, după caz.

Componente adiționale, neobligatorii dar încurajate, care însoțesc, după caz, evenimentul central, pe perioadele de timp și în aria geografică propuse:

- Conferințe, evenimente profesionale – schimburile profesionale de experiență, de stimulare a creativității în contextul specific;
- Itinerare diverse ale expoziției centrale și/sau ale celorlalte;
- În general, formele de ieșire a arhitectului în public și atragerea publicului în dezbateră arhitecturală

Tema generală a proiectului care unește aceste evenimente în mod relevant.

Organizatorii înșiși își pot astfel calibra programul propus, după caz, evaluând:

utilitatea/relevanța ediției respective pentru aria pe care își propune să o acopere; modul de expunere și locul; posibilitățile de expunere în spațiu public/cu mare impact public; itinerarea în cât mai multe locuri; evenimentele conexe; durata de desfășurare; forma de catalog /broșură și cum ajunge la publicul larg etc.

6/ **Cofinanțarea a rămas și la proiectele tip anuală de 10%**. Propunerea inițială de 25% a fost rediscutată. Cuantumul mai mare propus era motivat și de experiența anterioară în care – cu iertare fie spus – bugetul a fost destul de frecvent supradimensionat. În plus, așa cum am menționat anterior, anualele au primit în multe cazuri finanțări parțiale.

str. Pictor Arthur Verona,
nr. 19, 010312 București,
Romania

T: + 40 (0) 21 317 26 34

F: + 40 (0) 21 317 26 35

E: office.oar@gmail.com

7/ S-au introdus în formularul de cerere atât date privind filiala organizatoare și partenerii, când e cazul, cât și cele 6 pagini A4 la alegere pentru prezentare, toate necesare, așa cum bine a fost observat.

8/ Foarte multe observații făcute în detaliu de Filiala Timiș ne-au ajutat să verificăm și diversele concordanțe între articole și aliniate și între norme și anexe. Unele însă nu fost citite atent: de exemplu, definiția proiectului editorial, scopul contractului dintre filiala organizatoare și OAR (prin care se derulează operațiile financiare), care este altceva decât parteneriatele încheiate de organizator pentru proiect, mărimea fișei de evaluare etc. În fond, acest proiect de norme nu schimbă în esență nimic din modalitățile anterioare de derulare a banilor.

9/ Pentru anuale nu s-a conceput un formular separat de buget pentru că bugetul se poate construi pe structura de la proiectele culturale.

str. Pictor Arthur Verona,
nr. 19, 010312 București,
Romania

T: + 40 (0) 21 317 26 34
F: + 40 (0) 21 317 26 35
E: office.oar@gmail.com

DESPRE NOUTATEA CELOR MAXIMUM 6 PAGINI LA ALEGERE.

Cererea de finanțare cuprinde descrierea concisă, în linii esențiale a proiectului. În ideea promovării unor proiecte de cât mai mare calitate și maturitate, precum și a cât mai justei evaluări a lor, precum și din experiența anterioară a comisiilor, e util ca proiectele (mai ales cele complexe) să poată fi completate cu "o secțiune liberă", la alegerea solicitantului (filială, coordonator, echipă de proiect, ONG etc.), care să-i dea ocazia să spună/arate mai multe despre el și/sau proiect.

Acesta este sensul celor MAXIMUM 6 pagini A4 (am uitat să punem formatul; mulțumim celor care ne-au amintit), în care solicitantul poate să se prezinte pe el și/sau proiectul în ce manieră consideră de cuviință pentru a convinge comisia cu privire la proiect și la "promisiunea" de a-l duce la bun sfârșit.

Aceste pagini pot cuprinde, după caz și tipul de proiect, orice informații (desene, fotografii, text etc.) relevante pentru proiect și/sau solicitant, care nu au intrat în formatul redus al cererii:

- experiențe anterioare similare sau relevante,
- orice detalieri ale diverselor aspecte (organizatorice, de conținut, de perspectivă etc.) pe care solicitantul le consideră relevante pentru proiect etc.:

Această noutate trebuie înțeleasă ca **o dublă șansă**:

1/ Pentru solicitant, e **șansa unei completări libere** adusă descrierii proiectului și celor care îl dezvoltă; el își poate alege modalitatea cea mai adecvată proiectului prin care "se reprezintă", se face *credibil* pentru a obține finanțarea cerută.

2/ Pentru comisie, este **șansa de a găsi indicii valoroase** privind particularitățile proiectului și/sau celor implicați, care să-i dea siguranță în evaluare; pentru că membrii comisiei apreciază relevanța și calitatea acestor pagini nu numărul lor.

Dăm numai un exemplu care a făcut obiectul unei scrisori a Filialei București; scrisoarea ne atrăgea atenția asupra calității foarte discutabile a broșurilor tipărite ca parte a unor proiecte culturale de cunoaștere a operei unor arhitecți, care se desfășuraseră (altminteri cu succes) doi ani la rând. Dacă prima broșură ar fi fost cunoscută de comisie, proiectul ar fi fost depunctat la criteriul *experiență și credibilitate* și rezultatul discutabil nu s-ar fi repetat.

În acest sens, considerăm că nu sunt necesare "normări" de conținut. Varietatea proiectelor este foarte mare și orice încercare de a o acoperi se va dovedi că mai mult complică/încurcă.

Nu trebuie să birocratizăm: suntem arhitecți, trebuie să convingem o comisie despre un proiect.

DESPRE CRITERIILE DE EVALUARE

Așa cum am susținut și s-a aprobat în CN 09.2014, criteriile de evaluare trebuie să ocolească o procedură mecanică, să fie cât mai simple ca mesaj și în același timp suficient de cuprinzătoare și flexibile, astfel încât să poată reflecta varietatea reală a ideilor solicitanților.

Orice defalcare excesivă pe aspecte de detaliu poate artificializa evaluarea, așa cum s-a întâmplat cu criteriile anterioare, a căror simplificare și adecvare comisiile au cerut-o începând de la prima ediție.

Nu dorim să promovăm o evaluare impersonală și mecanică, care poate să nu se potrivească oricărui tip de proiect/idee, ci o judecată/evaluare a unei calități generale, totdeauna sinergică dar și de bun simț, calitate care privește atât proiectul cât și solicitantul (care și el trebuie să inspire încredere în faptul că poate duce proiectul la bun sfârșit).

Prin aceasta răspundem la modul general observațiilor pe care le-am primit în acest sens:

(1) S-au formulat anumite îndoieli în legătură cu cuvântul *credibilitate* (M. Lotreanu), deși cuvântul nu are un sens peiorativ, ci descrie măsura încrederii/garanțiilor pe care solicitantul/coordonatorul le prezintă. Pentru a împăca această îndoială, am reformulat criteriul sub forma *experiența și credibilitatea solicitantului*.

(2) Colegul nostru A-F Ionașiu a propus o mai mare detaliere a criteriilor (5 criterii cu detalieri de pondere în interiorul fiecăruia). În afară de mai marea detaliere, în propunere interveea și o schimbare de fond privind criteriul credibilității/gradului de încredere (renumit de el fezabilitate), care "cântărea" doar 10%.

Am luat atent în considerare propunerea. În discuțiile care au urmat observațiilor (din GdL și CD) s-au adus argumente privind:

(1) necesitatea menținerii unei flexibilități care să absoarbă varietatea de "specii" din interiorul celor 4 "genuri" de proiecte și, în același timp, să permită o apreciere a solicitărilor prin sinergie și nu prin adăugare;

(2) necesitatea menținerii ponderii propuse privind criteriul credibilității și nuanțarea lui în raport cu tipurile de proiecte (a se vedea editorialele și itinerarea).

A te recomanda ca un coordonator de nădejde, a convinge o comisie este un criteriu important, așa cum este, de fapt, și în cazul concursurilor de arhitectură (juriul urmărește totdeauna, înafara valabilității soluției, și semnele, promisiunile unui proiect de a putea fi bine dus la sfârșit).

Acest criteriu culege informații nu numai din experiența anterioară (din cv, prezentarea sumară a organizației și/sau recomandări), ci și din cele maximum 6 pagini la alegere, care spun ceva și despre aceste promisiuni).

În felul acesta sperăm să se pot preveni situații nedorite, cum au fost, de pildă, cele descrise anterior.

Reamintim că ponderile diverselor criterii au fost apreciate comparând diverse grile de criterii (naționale și europene) și au fost aprobate pentru proiecte culturale în CN din septembrie 2014.

Noutatea care a survenit între timp a fost nuanțarea lor pe tipuri de proiecte, ceea ce credem că este benefic, în favoarea unei mai corecte scrieri și judecări a ofertelor culturale.

În vechea metodologie exista numai diferențierea proiecte cultural-proiecte editoriale. Mai menționăm că nicio grilă de criterii nu poate scăpa de o doză de arbitrar, așa cum nu va putea niciodată să mulțumească în unanimitate.

Tot ce se poate face este ca setul de criterii să fie construit suficient de flexibil, în așa fel încât să permită aprecierea unei mari varietăți de situații și să transmită mesajul unei

str. Pictor Arthur Verona,
nr. 19, 010312 București,
Romania

T: + 40 (0) 21 317 26 34
F: + 40 (0) 21 317 26 35
E: office.oar@gmail.com

orientări spre calitate și bun simț. Ceea ce am încercat să facem și sperăm să fi îmbunătățit cu ajutorul observațiilor primite.

str. Pictor Arthur Verona,
nr. 19, 010312 București,
Romania

T: + 40 (0) 21 317 26 34
F: + 40 (0) 21 317 26 35
E: office.oar@gmail.com

DESPRE DESTINAȚIA PROIECTELOR CULTURALE DIN TIMBRU

Răspundem prin aceasta atât unor neînțelegeri de fond, cât și observațiilor făcute de colegile noastre arh. Raluca Buzdugan și arh. Yvonne Toader, care au propus orientarea acestor proiecte către activitatea de proiectare (în consecință și a principiilor, criteriilor etc.), pentru care au făcut și modificări în coerență cu această idee). Subiectul este însă în afara discuției, orientarea propusă contravenind Legii nr. 35/1994 (republicată), care reglementează folosirea în scopuri culturale a timbrului. Credem însă că sunt utile câteva mențiuni:

Timbrul este plătit de comanditar (nu de proiectant) în scopul cultural definit prin lege. Prin timbru, acești membri ai societății (comanditarii) se implică în/contribuie la formele de dezvoltare culturală pe care statul nu le finanțează în mod curent, iar rezultatele acestei implicări trebuie să se întoarcă către publicul larg, nu exclusiv către arhitecți și cu atât mai puțin direct către practica de arhitectură.

Ordinul nu este decât administratorul acestui proces din partea și pentru cultura profesională. De altfel, după cum s-a văzut și se știe, suma alocată tipurilor de proiecte cărora le este dedicat acest proiect de norme este doar o mică parte din timbru, pe care OAR îl gestionează în scopul promovării profesiei în diverse moduri).

Proiectele culturale, ca parte a acestei contribuții, sunt forme specifice de activități la care sunt invitate să participe înafara arhitecților și alte organizații ale societății civile, chiar și instituții care nu au astfel de activități prevăzute în bugetul de stat (de ex. școli care vor să inițieze acțiuni speciale de cunoaștere arhitecturală, biblioteci care vor să organizeze un tip anume de evenimente legate de vizibilitatea publică a fondului de arhitectură etc.).

Specificitatea "de și pentru arhitectură" a acestor proiecte constă în a trezi în rândul publicului larg conștiința mediului construit și a invita la participare pentru păstrarea și valorizarea lui; în a face mai vizibil rolul profesiei prin mijloace mai puțin "convenționale"; în a lărgi paleta direcțiilor de acțiune și competențe a arhitecților; în a întări cultura arhitecturală etc.

Pe de altă parte, *activitățile periodice de tip anuală*, care sunt definite ca programe culturale complexe, cuprind activități cu orientare strict profesională mai directă (expoziția cu jurizare și premii).

Aceste mențiuni răspund credem și nedumeririlor formulate de câțiva colegi care se întreabă *de ce să dăm bani la organizații de nearhitecți ?* În spiritul legii și al intențiilor OAR (din 2008 de când există astfel de sesiuni de finanțare), răspunsul este: **pentru că pot întări prin activitatea lor arhitectura și arhitecții, făcându-i mai vizibili, scoțându-i în public.** Mai departe, selectarea proiectelor care propun inventiv, inteligent și realist un astfel de sprijin este treaba juriului.

CHESTIUNEA AFCN-ULUI "CA MODEL"

Regretăm că, în dorința de a sublinia alinierea acestui proiect de norme la cele mai recente din România, am lăsat impresia că AFCN-ul ar fi fost "modelul" nostru.

În acest sens, menționăm următoarele:

Redactarea pe care am propus-o dezbaterii în ianuarie 2016 este departe de a fi o copie a reglementărilor AFCN. O simplă comparație va arăta că nu e vorba sub nicio formă de așa ceva.

Redactarea s-a bazat:

(1) pe normele metodologice ale OAR din 2008;

(2) pe documentația pe care am făcut-o pentru prezentarea din CN din septembrie 2014, când s-au votat (cu un vot contra) modificările la criteriile și principiile care au stat la baza lor;

(3) pe comparație recentă dintre principiile procedurilor europene (de acordare granturi sau finanțări diverse) și ale celor existente în România (AFCN, UAR).

Am considerat necesară și binevenită pentru solicitanții de finanțări o articulare terminologică cu normele recunoscute de MC (de exemplu, necesitatea definițiilor inițiale) și, după caz, procedurală (de exemplu, chestiunea contestațiilor, nelămurită prin normele din 2008 și care, după cum s-a văzut în CN, produce confuzii; necesitatea procedurilor "de ajustare" care intră în atribuțiile comisiilor etc.) în măsura în care corespund specificului proiectelor culturale pe care le finanțează OAR din timbru.

Sperăm, de asemenea, că aceste mențiuni vor lămurii și teama colegei M. Lotreanu că OAR s-ar transforma într-un fel de AFCN. În afară de chestiunile calitative deja spuse, îi atragem atenția că nu e niciun pericol în acest sens: anul trecut AFCN a pus la bătaie *numai într-o sesiune* 5.100.000 lei pentru proiecte culturale + 3.800.000 pentru editoriale, iar OAR 950.000 (din care anualele reprezintă 500.000, iar itinerările de expoziții 150.000) pentru proiecte culturale + 500.000 pentru editoriale.

Oricum, **spiritul în care s-a redactat acest proiect de norme este, în mult mai mare măsură decât la AFCN, acela al deschiderii către o varietate de solicitanți și proiecte pe care nu o putem anticipa**, și a căror evaluare și folos pentru cultura de arhitectură în sensul ei cel mai larg sunt evaluate în plen, de comisii de specialiști cu autoritate și moralitate recunoscută.

Această procedură (total diferită de cea a AFCN) reprezintă un aspect important al modului specific de evaluare și acordare a finanțării, asemănător jurizării de la concursurile de arhitectură și care permite comisiilor să dezbată și să facă observații pe marginea proiectelor pentru îmbunătățirea calității proiectelor viitoare.

DESPRE STRATEGIA CULTURALĂ A OAR

Din mai multe părți a venit observația privitoare la lipsa documentului care să spună despre strategia culturală a OAR, detaliată prin politica culturală anuală.

Menționăm:

1/ Nu există un astfel de document și nu a fost definit niciodată ca atare. Totdeauna a fost implicit în planurile generale de activitate ale OAR. Nici nu este necesar un asemenea document, pentru că, prin definiție, toată politica/activitatea OAR are o **finalitate culturală**, recunoscută legal ca atare.

L nr. 184/2001: Art. 2: (1) Activitatea în domeniul arhitecturii este un act de cultură de interes public, cu implicații urbanistice, economice, sociale și ecologice.

Proiectele culturale din timbru intră ca parte în atribuțiile generale ale OAR reflectate și în *Regulamentul din 27 noiembrie 2011 de organizare și funcționare a Ordinului Arhitecților din România*.

Spicuim din Articolul 3: Ordinul, organizație de creatori, poate desfășura și alte activități, după cum urmează:

- a) **organizează și susține proiecte culturale** de interes național, local, regional sau internațional;
- b) inițiază și sprijină înscrierea în circuitul național și internațional a operelor de arhitectură valoroase;
- c) organizează și susține financiar, din surse proprii sau atrase, expoziții de arhitectură, editarea de cărți, cataloage, albume și reviste de specialitate și acordă premii de excelență pentru lucrări și activitate profesională și științifică ...

str. Pictor Arthur Verona,
nr. 19, 010312 București,
Romania

T: + 40 (0) 21 317 26 34
F: + 40 (0) 21 317 26 35
E: office.oar@gmail.com

d) contribuie la promovarea și, după caz, la finanțarea programelor de protejare a patrimoniului istoric...etc.etc.

2/ În ceea ce privește eventualele obiective specifice pentru o anumită perioadă (datorită unor circumstanțe specifice), aceasta se motivează și expun spre aprobare în CN, atunci când se aprobă și deschiderea sesiunilor de finanțare din timbru. Pot cuprinde orientarea/orientările prioritare sau anume teme dorite pentru perioada pentru care se deschide finanțarea, etc.

De exemplu: anul acesta nu se finanțează decât proiecte privind orașul, sau numai proiecte privind conștientizarea și punerea în valoare a patrimoniului etc." Sau, "în această sesiune se finanțează numai anualele", sau multe alte situații ... Nu s-a pus însă această problemă decât la editoriale în primii ani (când s-a decis argumentat că nu se finanțează din timbru monografiile ale arhitecților români activi) și a fost prin hotărârea comisiei (care a fost apoi asumată de OAR). Comisia are acest drept, judecând în spiritul legii, în funcție de situația specifică a solicitărilor și sumele disponibile, cu condiția motivării clare și transparente.

Astfel de situații nu pot apărea în prezentele norme, pentru că ele reglementează organizarea / desfășurarea unei acțiuni, nu fixează conținuturi tematice specifice.

3/ Am reformulat în text, astfel încât să nu se înțeleagă altceva decât că proiectele culturale de care vorbim sunt o latură specifică a politicii OAR, ceea ce se știe deja.

DESPRE DIVERSE ALTE OBSERVAȚII

1. **Fișele sintetice finale.** Îi rugăm din suflet pe contestatari să se uite atent ce conține această fișă: informațiile generale sunt cu *copy-paste* din cererea de solicitare și raportul final, iar pozele și link-urile sunt totuși elementare. Se poate cere buget pentru așa ceva, cum propun colegii de la Timiș?!

Până la urmă, e vorba despre prezența filialei pe noul site OAR și despre participarea celor care au primit finanțare la atractivitatea și prestația site-ului OAR. E chiar așa un efort? Filialele nu le pun pe site-ul lor? Cum își fac publicitate și ies în public?

2. Despre **limitarea numărului de proiecte** pe care are dreptul să le depună un solicitant, menționăm că am pus în discuție acest aspect, iar răspunsul este următorul: Atâta vreme cât filialele pot să susțină oricâte proiecte (ale lor sau ale arhitecților lor, care se derulează financiar prin ele), nu vedem de ce trebuie să limităm acest număr pentru societatea civilă. Dar cum se promovează efectiv proiecte serioase și de calitate, probabilitatea ca un ONG, de pildă, să supună mai multe proiecte și să le câștige pe toate e deosebit de mică. Nu vedem unde ar sta pericolul.

3. În aceeași logică nu am pus nici **limitări de sume pe proiect**, deși aceasta s-a cerut din când, în special pentru anuale.

Dacă, în viitor, va apărea necesitatea unor astfel de limitări, acestea vor intra în hotărârile de politică anuală, care oricum se supune aprobării CN înainte sesiunilor de finanțare.

4. În ceea ce privește **necesitatea unor lămuriri suplimentare pentru viitori solicitanți**, menționăm că totdeauna a existat și va exista în continuare o perioadă de întrebări și răspunsuri, prevăzută în calendarul sesiunii (care este supus aprobării CN, ca totdeauna).

Vă rugăm să luați în considerare **spiritul, sensul și destinația specifică** a acestui proiect de norme (sperăm să le fi lămurit pe parcursul acestei scrisori), precum și faptul că ne-am angajat în redactarea lor **în deplină bună credință**, vrând să le acordăm momentului actual și problemelor reale care s-au ivit pe parcursul perioadei din 2008 și până acum.

În afara bunei credințe, am pus în joc toată experiența noastră, documentată cât mai serios. Desigur, nu a fost ușor și, desigur, proiectul avea scăpări, pentru semnalarea cărora vă mulțumim. Acesta este și sensul acestei faze de consultări care, după părerea noastră, a fost benefică pentru noua redactare.

E drept că ne-a îngrijorat puțin faptul că a stârnit și oareșce reacții emoționale, uneori mai puternice decât ne așteptam, uneori pripite, dar le punem pe seama dorinței de ideal. Sperăm totuși că nu v-am dezamăgit și că am servit corect scopul de a așeza procedurile de finanțare a ofertelor culturale și proiectelor editoriale pe **baze mai stabile, dar cuprinzătoare, deschise și flexibile**.

Vă mulțumim încă o dată.

În numele grupului de lucru Concursuri-Parteneriate
arh. Ana Maria Zahariade,
Vicepreședinte al OAR

PS. Menționăm că noua redactare, pe care o atașăm, a fost trecută și prin filtrul critic al doamnei Adriana Tănăsescu, secretarul general al OAR, căreia îi mulțumim pe această cale.

str. Pictor Arthur Verona,
nr. 19, 010312 București,
Romania

T: + 40 (0) 21 317 26 34
F: + 40 (0) 21 317 26 35
E: office.oar@gmail.com